

УКРАЇНА

ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ

РІШЕННЯ

Київ

01.04.2021

№ 763/0/15-21

**Про надання уніфікованих рекомендацій
для судів усіх інстанцій та юрисдикцій
щодо безпечної роботи в умовах карантину**

Кабінет Міністрів України Постановою від 9 грудня 2020 року № 1236 «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» встановив карантин на території України з 19 грудня 2020 року до 30 квітня 2021 року, продовживши дію карантину, встановленого постановами Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», від 20 травня 2020 року № 392 «Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» та від 22 липня 2020 року № 641 «Про встановлення карантину та запровадження посиленних протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2».

Розпорядженням Голови Вищої ради правосуддя від 13 березня 2020 року № 11/0/2-20 «Про додаткові заходи із попередження респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом COVID-19» запроваджено особливий порядок роботи Вищої ради правосуддя.

Рада суддів України листом від 16 березня 2020 року № 9-рс-186/20 рекомендувала судам на період карантинних заходів запровадити особливий режим роботи судів.

19 березня 2020 року Комітет Верховної Ради України з питань правової політики ухвалив звернення до громадян України щодо функціонування органів правосуддя на період карантину, в якому наголосив, що запропоновані Радою суддів України рекомендації мають забезпечити епідеміологічну безпеку в судах.

Державна судова адміністрація України в листі від 20 березня 2020 року № 14-5711/20 зазначила, що установи системи правосуддя можна віднести до установ зони ризику розповсюдження коронавірусної інфекції.

26 березня 2020 року Вища рада правосуддя ухвалила рішення «Про доступ до правосуддя в умовах пандемії гострої респіраторної хвороби

COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» та рекомендувала судам неухильно дотримуватися приписів постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 щодо запровадження карантину з метою запобігання поширенню коронавірусу COVID-19, а також надала судам такі рекомендації:

безперервно здійснювати судочинство у невідкладних справах, які визначені процесуальними кодексами та судами (суддями), з дотриманням балансу між правом на безпечне довкілля для суддів, сторін у справах та правом доступу до правосуддя;

за можливості проводити судові засідання в режимі реального часу у мережі Інтернет;

на час дії карантину організувати гнучкий графік роботи суддів та працівників апаратів судів, зборам суддів встановити чергування суддів для вирішення невідкладних процесуальних питань та невідкладних справ в особливих видах проваджень;

обмежити доступ у судові засідання осіб, які не є учасниками проваджень;

судові засідання проводити з використанням суддями та сторонами у справах засобів індивідуального захисту;

здійснювати опрацювання кореспонденції в електронному вигляді;

за наявності технічної можливості забезпечити працівникам апарату суду умови для виконання посадових обов'язків дистанційно;

довести до відома учасників судових процесів можливість відкладення розгляду справ у зв'язку з карантинними заходами.

Згідно зі статтею 8 Конституції України в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Складовою принципу верховенства права є право на звернення до суду, що передбачено статтею 55 Конституції України та гарантовано статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року (право на справедливий суд).

Крім того, статтею 64 Конституції України передбачено, що права і свободи людини та громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України. У Конституції наголошується, що право на справедливий суд не може бути обмежене в умовах воєнного та надзвичайного стану.

Статтею 3 Конституції України встановлено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Згідно зі статтею 50 Конституції України кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди.

Отже, право на справедливий суд також не може бути обмежено, проте, визначаючи справедливий баланс між правом особи на безпечне для життя і здоров'я довкілля та правом на справедливий суд, слід зазначити про пріоритет природного права особи на життя та безпечне довкілля, яке

визнається усіма цивілізованими народами і націями та є загальним спадком європейської правової традиції, позитивний обов'язок щодо забезпечення якого на території України покладено на Державу Україна. Так, утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (стаття 1 Конституції України).

В умовах пандемії українські суди працюють незалежно від інстанції чи юрисдикції, ставлячи життя і здоров'я людини як найвищу соціальну цінність на перше місце, забезпечують і гарантують людям насамперед право на життя і здоров'я, а також право на захист – тобто право на справедливий суд. Адже Основний Закон України визначає, що діяльність судів не може бути припинена навіть в умовах військового або надзвичайного стану.

Саме тому виникла необхідність встановлення відповідного балансу між процесуальним принципом розгляду справи протягом розумного строку і гарантуванням безпеки громадян під час пандемії, а також вироблення уніфікованого підходу до особливостей розгляду судових справ в умовах пандемії, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

З метою вирішення цього питання Вища рада правосуддя разом із Консультативною місією Європейського Союзу з реформування сектору цивільної безпеки України 29 липня 2020 року провела круглий стіл на тему «Особливості роботи суду в період пандемії: організаційні заходи та питання санітарно-епідеміологічної безпеки». Його учасники обговорили поточний стан діяльності судів у період пандемії та домовилися про співпрацю із вдосконалення рекомендацій судовим установам із цього приводу з урахуванням зауважень усіх заінтересованих сторін.

Вищою радою правосуддя та Консультативною місією Європейського Союзу з реформування сектору цивільної безпеки України спільно розроблені уніфіковані рекомендації щодо безпечної роботи в умовах карантину для судів усіх інстанцій та юрисдикцій, розміщених на території України, з метою подальшого застосування у роботі.

Враховуючи викладене, Вища рада правосуддя, керуючись статтею 131 Конституції України, статтями 3, 73 Закону України «Про Вищу раду правосуддя»,

вирішила:

рекомендувати судам усіх інстанцій та юрисдикцій застосовувати у діяльності уніфіковані рекомендації щодо безпечної роботи в умовах карантину, що додаються.

В. о. Голови Вищої ради правосуддя

О. В. Малавацький

Додаток 1
до Рішення
Вищої ради правосуддя
від 01.04.2021 № 763/0/15-21

**УНІФІКОВАНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ СУДІВ
ЩОДО БЕЗПЕЧНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ КАРАНТИНУ**

Рекомендації щодо доступу до правосуддя в умовах карантину	
1	<p>Неухильне дотримання судами приписів актів Кабінету Міністрів України стосовно запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.</p> <p>З метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, постійно здійснювати моніторинг законодавства та доводити до відома працівників суду актуальну інформацію, неухильно дотримуватися приписів нормативно-правових актів.</p>
2	<p>Забезпечити право осіб на доступ до правосуддя в умовах карантину шляхом проведення засідань органів судової влади в режимі реального часу в мережі Інтернет.</p> <p>Проводити онлайн-трансляції таких судових засідань і/або невідкладно розміщувати у відкритому доступі відеозапис засідання.</p> <p>У разі якщо від учасника судового провадження надійшла заява про взяти участь у засіданні у приміщенні суду, слід забезпечити розгляд справи в його присутності.</p> <p>З метою зменшення кількості присутніх у залі судових засідань за можливості забезпечити проведення судових засідань у режимі відеоконференції в межах приміщення одного суду шляхом трансляції між різними залами.</p> <p>Забезпечити обізнаність широкої громадськості щодо заходів безпеки, що вживаються у судах.</p>
3	<p>Судам безперервно здійснювати судочинство у невідкладних справах, які визначені процесуальними кодексами та судами (суддями).</p> <p>Поняття терміновості, що визначається на розсуд судді, повинно враховувати поточну епідемічну ситуацію в районі, де знаходиться</p>

	суд. Адаптивне карантинне зонування, що здійснюється МОЗ України, може бути індикатором, однак необхідно дотримуватися належної обачності з огляду на оцінку ситуації у приміщенні суду та стан учасників провадження.
4	<p>Довести до відома учасників судових процесів можливість відкладення розгляду справ у зв'язку із карантинними заходами.</p> <p>При цьому відкладення розгляду справи можливе лише у крайньому разі, лише коли його проведення з використанням електронних засобів зв'язку неможливе через процедурні та технічні причини.</p>
5	<p>Припинити всі заходи, не пов'язані із процесуальною діяльністю суду та забезпеченням діяльності органів судової влади (круглі столи, семінари, дні відкритих дверей тощо).</p> <p>Для забезпечення доступності судів рекомендується всі вказані заходи замінити на онлайн заходи.</p>
6	Запровадити ознайомлення учасників судового процесу з матеріалами судової справи в дистанційному режимі шляхом надсилання сканкопії матеріалів судової справи на електронну адресу, зазначену у відповідній заяві, заяви про ознайомлення приймати засобами поштового та електронного зв'язку; з метою уникнення скупчення людей додатково рекомендувати працівникам апаратів судів попередньо узгоджувати час відвідування суду для ознайомлення з матеріалами справи.
7	<p>Зменшити кількість судових засідань, що призначаються для розгляду протягом робочого дня.</p> <p>При цьому, враховуючи супутні ризики, скорочувати необхідно саме судові слухання (у приміщенні), а не всі слухання. Необхідно шукати можливість заміни на електронний або письмовий формат розгляду справ.</p>
8	За можливості здійснювати розгляд справ без участі сторін, у порядку письмового провадження, крім випадків, коли участь сторін є обов'язковою.
9	Прискорити роботу над Єдиною судовою інформаційно-телекомунікаційною системою/ підсистемою «Електронний суд».
10	Забезпечити наявність інформаційних матеріалів (щодо загальних протиепідемічних та профілактичних заходів, встановлених

	обмежень та умов обслуговування тощо) біля входу до закладу.
Рекомендації щодо організації робочого процесу в умовах карантину	
11	Посилити заходи з охорони судів, органів та установ системи правосуддя, не допускати до приміщень судів, органів та установ системи осіб з температурою 37,2 °С та вище та ознаками респіраторних захворювань, а також без одягненої на ніс та рот захисної маски.
12	На час дії карантину організувати гнучкий графік роботи суддів та працівників апаратів судів. Розглянути систему ротації (частина персоналу працює віддалено, інша – у приміщеннях суду).
13	Встановити чергування суддів для вирішення невідкладних процесуальних питань та невідкладних справ в особливих видах проваджень.
14	Здійснювати опрацювання кореспонденції в електронному вигляді (шляхом надсилання документів на офіційну електронну адресу суду як через особистий кабінет у системі «Електронний суд», так і поштою, факсом або будь якими іншими дистанційними засобами зв'язку). За наявності технічної можливості забезпечити працівникам апарату суду можливість виконання посадових обов'язків дистанційно.
15	Обмежити особистий прийом громадян керівництвом суду, організувати прийом із дотриманням заходів, спрямованих на попередження поширення коронавірусної хвороби COVID-19, а саме: дотримання дистанції не менше двох метрів між всіма учасниками та застосування засобів індивідуального захисту, у тому числі респіраторів чи захисних масок, які закривають ніс та рот, у тому числі виготовлених самостійно, провітрювання приміщень.
16	Роз'яснити, що заборонено самовільне залишення місць самоізоляції, обсервації.
17	Службі персоналу суду з урахуванням вимог законодавства щодо захисту персональних даних вживати заходів для встановлення кола контактних осіб, та проведення з такими особами інструктажу згідно з пунктом 1 цих Рекомендацій; контактним особам, які не підлягають самоізоляції, пропонувати режим дистанційної (надомної) роботи.

	<p>Рекомендувати суддям та працівникам апаратів судів продовжувати брати участь у підготовці та підвищенні кваліфікації в Національній школі суддів України шляхом участі в онлайн-заходах (вебінари, тренінги, круглі столи, фахові дискусії, відеолекції, семінари-практикуми) та дистанційних навчальних курсах (безперервність навчання впродовж життя), а також проходити спеціалізовані тренінги щодо психологічної адаптації до роботи/життя в умовах карантину.</p> <p>Правила роботи суду під час пандемії повинні бути розміщені на вході до суду та у приміщенні суду на видному місці.</p> <p>Розглянути можливість встановлення стійки/контактних пунктів на вході у будівлі суду для подання відвідувачами документів та отримання інформації. Персоналу, що працює у цьому пункті, необхідно мати посилені захисні засоби (щитки для обличчя та/або пластикові екрани).</p> <p>Провести інструктаж для працівників апарату судів щодо запобігання поширенню коронавірусної інфекції, дотримання правил респіраторної гігієни та протиепідемічних заходів.</p> <p>Розробити алгоритм дій у разі виявлення випадків захворювання на коронавірусну хворобу серед суддів.</p>
Рекомендації щодо організації протиепідемічних заходів у приміщенні та на робочому місці	
<p>18</p>	<p>Рішення про допуск осіб, які не є учасниками проваджень, приймає головуєчий у засіданні суддя.</p> <p>Обмежити доступ у судові засідання осіб, які не є учасниками проваджень із дотриманням принципу публічності судових процесів.</p> <p>Забезпечити трансляцію судових засідань, що викликають значний інтерес громадськості, для гарантування права на справедливий і публічний судовий розгляд.</p> <p>Розглянути можливість участі журналістів у судових засіданнях з розгляду справ, які викликають значний інтерес громадськості, за наявності можливості у залі судового засідання дотримуватися безпечної дистанції, розробити чіткі правила для журналістів, присутніх під час судових слухань.</p>

19	<p>Забезпечити помітне маркування на сидіннях та підлозі для дотримання соціальної дистанції у приміщеннях судів.</p> <p>Облаштувати місця для відвідувачів на відстані 2 м одне від одного.</p> <p>Під час судових засідань використовувати суддям та сторонам у справах засоби індивідуального захисту, зокрема респіратори або захисні маски, що закривають ніс та рот, у тому числі виготовлені самостійно.</p>
20	<p>Вживати заходів для уникнення скупчення людей у приміщеннях судів, органів та установ системи правосуддя.</p>
21	<p>Перед початком роботи та перед допуском до приміщень здійснювати температурний скринінг усіх працівників та відвідувачів. Працівники та відвідувачі допускаються до приміщень та будівель суду тільки в респіраторі або захисній масці, у тому числі виготовлених самостійно.</p>
22	<p>На вході до приміщення організовується місце для обробки рук спиртовмісними антисептиками.</p> <p>Місця для обробки рук позначаються яскравими вказівниками з інформацією про необхідність дезінфекції рук (банер, наклейка тощо).</p>
23	<p>Дозволяється одночасне перебування відвідувачів із розрахунку не більше однієї особи на 10 кв. м площі зали.</p>
24	<p>Забезпечити приміщення суду рідким милом, паперовими рушниками, спиртовмісними антисептиками.</p>
25	<p>Рекомендувати працівникам суду утримуватися від контактів з особами, що мають симптоми респіраторних захворювань, а в разі виникнення респіраторних симптомів утриматись від відвідування робочого місця, звернутись до сімейного лікаря та дотримуватись його рекомендацій.</p> <p>У разі оформлення листка непрацездатності працівники суду відразу повинні повідомляти службу персоналу суду про підтвердження в них захворювання на коронавірусну хворобу COVID-19.</p>
26	<p>Мити руки не рідше одного разу на годину.</p>

27	Здійснювати дезінфекцію приміщень суду згідно із затвердженими графіками, розміщеними для ознайомлення в місцях загального користування. Забезпечити максимальне використання природної вентиляції (провітрювання не менше одного разу на дві години); здійснювати обробку поверхонь, яких часто торкаються руками (дверні ручки, кнопки ліфтів, поручні тощо), спиртовмістовними дезінфікуючими засобами (із вмістом не менше ніж 60 % спирту) протягом робочого дня; проводити вологе прибирання приміщень не рідше ніж один раз на добу.
28	Працівники апарату суду у разі виявлення у відвідувачів ознак гострої респіраторної хвороби COVID-19 зобов'язані вжити невідкладних заходів для видалення цих осіб із приміщення суду або ізолювання їх в окремому приміщенні, а також для дезінфекції приміщення, в якому перебували такі особи.
29	Забезпечити обробку спиртовмісним антисептиком поверхонь, місць для сидіння, обладнання, дверних ручок, вимикачів у залах судових засідань після кожного судового засідання.
30	Забезпечити суддів та працівників апаратів судів засобами індивідуального захисту із розрахунку одна захисна маска на три години роботи.
31	Під час перевірки громадян у приміщенні суду на наявність предметів і речовин, заборонених правилами відвідування суду, здійснювати безконтактну перевірку сумок. У разі наявності у відвідувачів антисептиків попросити використати їх задля впевненості, що це дійсно антисептик.
32	Забезпечити наявність при виході із приміщень суду та у залах судових засідань окремих додаткових контейнерів для збирання, зберігання та утилізації засобів індивідуального захисту.
33	За можливості забезпечити наявність у кабінетах постійно спиртовмісних антисептиків, забезпечити працівників суду респіраторами або захисними масками, гумовими рукавичками.